

Rådets konklusioner om førskolepædagogik: hvordan vi giver alle vores børn den bedste begyndelse i fremtidens verden

(2011/C 175/03)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

SOM HENVISER TIL:

- konklusionerne vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet den 14. november 2006, om effektivitet og lige muligheder inden for uddannelse og erhvervsuddannelse ⁽¹⁾
- konklusionerne vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet den 21. november 2008, om forberedelse af unge til det 21. århundrede: en dagsorden for det europæiske samarbejde på skoleområdet ⁽²⁾
- Rådets konklusioner af 12. maj 2009 om en strategiramme for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet (»ET 2020«) ⁽³⁾
- Rådets konklusioner af 26. november 2009 om uddannelse af børn med indvandrerbaggrund ⁽⁴⁾
- Rådets konklusioner af 11. maj 2010 om den sociale dimension af uddannelse ⁽⁵⁾,

SOM MINDER OM:

at forbedring af effektiviteten og ligheden i uddannelsessystemerne på alle niveauer — fra den tidlige barndom til voksenalderen — spiller en grundlæggende rolle for at nå Europa 2020-strategiens mål om intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst ⁽⁶⁾,

SOM GENTAGER:

at mens det fortsat er de enkelte medlemsstater, der har ansvaret for tilrettelæggelsen og indholdet af uddannelsessystemerne, kan samarbejde på europæisk plan gennem den åbne koordinationsmetode sammen med effektiv anvendelse af EU's programmer bidrage til udviklingen af kvalitetsuddannelse ved at støtte og supplere nationale foranstaltninger og bistå medlemsstaterne med at tage de fælles udfordringer op,

OG SOM PÅ BAGGRUND AF:

formandskabets konference »Topkvalitet og lighed inden for førskolepædagogik« (*Excellence and Equity in Early Childhood Education and Care*), der fandt sted den 21.-22. februar 2011 i Budapest, og som fremhævede, at det er nødvendigt at kombinere den kvantitative og den kvalitative dimension af førskolepædagogik, samt meddelelsen fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget *En EU-dagsorden for børns rettigheder* ⁽⁷⁾,

NOTERER SIG meddelelsen fra Kommissionen *Førskoleundervisning og børnepasningsordninger: hvordan vi giver alle vores børn den bedste begyndelse i fremtidens verden* ⁽⁸⁾;

ANERKENDER FØLGENDE:

1. Førskolepædagogik ⁽⁹⁾ af høj kvalitet giver en lang række fordele på kort og lang sigt for både den enkelte og samfundet som helhed. Førskolepædagogik supplerer familiens centrale rolle og skaber det nødvendige grundlag for sprogtilegnelse, vellykket livslang læring, social integration, personlig udvikling og beskæftigelsesegnethed. Hvis der lægges et solidt grundlag i løbet af barnets formative år, bliver senere indlæring mere effektiv, og det er mere sandsynligt, at den fortsætter hele livet, hvilket øger ligheden i uddannelsesresultaterne og mindsker samfundets omkostninger i form af tabt talent og offentlige udgifter til socialforsorg, sundhed og endog retspleje.
2. Førskolepædagogik af høj kvalitet er gavnlig for alle børn, men især for børn med en svag socioøkonomisk baggrund, med indvandrer- eller romabaggrund eller med særlige uddannelsesbehov, herunder handicaps. Førskolepædagogik kan ved at bidrage til at udligne forskellen i præstationer og støtte den erkendelsesmæssige, sproglige, sociale og følelsesmæssige udvikling hjælpe med at bryde den onde cirkel af at være dårligt stillet og mangle engagement, der ofte fører til skolefrafald og overførsel af fattigdom mellem generationerne.
3. På denne måde kan lige muligheder for adgang til førskolepædagogik af høj kvalitet for alle yde et stærkt bidrag til, at Europa 2020-strategien bliver vellykket, navnlig ved at to af EU's overordnede mål nås: at nedbringe skolefrafaldet til under 10 % og at bringe mindst 20 millioner mennesker uden for risikoen for at blive ramt af fattigdom og social udstødelse.

⁽¹⁾ EUT C 298 af 8.12.2006, s. 3.⁽²⁾ EUT C 319 af 13.12.2008, s. 20.⁽³⁾ EUT C 119 af 28.5.2009, s. 2.⁽⁴⁾ EUT C 301 af 11.12.2009, s. 5.⁽⁵⁾ EUT C 135 af 26.5.2010, s. 2.⁽⁶⁾ Det Europæiske Råds konklusioner fra marts 2010 — dok. EUCO 7/1/10 REV 1.⁽⁷⁾ Dok. 7226/11 — KOM(2011) 60 endelig.⁽⁸⁾ Dok. 6264/11 — KOM(2011) 66 endelig.⁽⁹⁾ Udtrykket *førskolepædagogik* anvendes i disse konklusioner om enhver uddannelses- og pasningsordning for børn fra 0 år til den undervisningspligtige alder — uden hensyn til rammerne, finansieringen, åbningstiderne og programindholdet — og omfatter førskoleundervisning (Kilde: OECD Starting Strong I (2006), s. 7).

4. Eftersom førskolepædagogik endvidere giver mulighed for at opdage indlæringsvanskeligheder på et tidligt tidspunkt og for at gribe ind, kan den bidrage til at fastlægge, hvilke småbørn der har særlige uddannelsesbehov, og så vidt muligt lette integrationen af dem i almindelige skoler.
5. Selv om medlemsstaterne samlet set har gjort gode fremskridt i de senere år med hensyn til at forbedre tilgængeligheden af førskolepædagogik, er der behov for en yderligere indsats for at nå det mål om en deltagelse på 95 %, der er fastsat i »ET 2020«-strategirammen ⁽¹⁾, og navnlig for at sikre større adgang for socialt dårligt stillede børn.
6. At førskolepædagogikken er af høj kvalitet, er lige så vigtigt som at sikre, at den er tilgængelig og økonomisk overkommelig, og opmærksomheden bør i høj grad rettes mod spørgsmål som f.eks. miljø og infrastruktur, personale, programmer, ledelse og kvalitetssikring.
7. Det er nødvendigt med en systemisk og mere integreret tilgang til førskolepædagogik på lokalt, regionalt og nationalt plan, som inddrager alle de relevante interessenter — herunder familier — sammen med et tæt samarbejde på tværs af de forskellige politiksektorer, såsom uddannelse, kultur, sociale anliggender, beskæftigelse, sundhed og retsvæsenet.
8. Det er vigtigt, at andelen af mænd inden for førskolepædagogik øges for at skabe en holdningsændring og vise, at det ikke kun er kvinder, der kan varetage undervisning og pasning. Det er positivt for børn at have rollemodeller af begge køn, og det kan bidrage til at gøre op med kønsstereotype opfattelser. En arbejdsplads med personale af begge køn bidrager til at udvide børns erfaringer og kan ligeledes bidrage til at mindske kønsopdeling på arbejdsmarkedet.
9. Førskolepædagogik modtager generelt mindre opmærksomhed end alle andre uddannelsesniveauer, selv om det er dokumenteret, at effektiv investering i førskolepædagogik af høj kvalitet har langt større virkning end at gribe ind senere og giver et betydeligt udbytte livet igennem, især for de dårligt stillede.
10. Der er blevet udført eller indsamlet forholdsvis lidt forskning vedrørende småbørnsundervisning på EU-plan, som kan bidrage til udviklingen og gennemførelsen af førskolepædagogikpolitikker i medlemsstaterne. Det er nødvendigt at formidle de eksisterende forskningsresultater bedre og supplere dette med mere omfattende forskning vedrørende tilgængeligheden af førskolepædagogik og dens indvirkning i medlemsstaterne, idet der tages hensyn til den kulturelle mangfoldighed og opstilles eksempler på god praksis og gode erfaringer,
- ER ENIGT OM:
- at foranstaltninger til at tackle den dobbelte udfordring, der ligger i at give lige muligheder for adgang til førskolepædagogik for alle og samtidig hæve kvaliteten af den, kan omfatte følgende:
1. at sikre lige adgang til inklusiv førskolepædagogik af høj kvalitet, især for børn med en svag socioøkonomisk baggrund, med indvandrer- eller romabaggrund eller med særlige uddannelsesbehov, herunder handicaps,
 2. at udforme effektive finansieringsmodeller, herunder målrettet finansiering, som har den rette balance mellem offentlig og privat investering under hensyntagen til nationale og lokale forhold,
 3. at fremme integrerede tilgange på tværs af sektorer til pasnings- og uddannelsesydelser med henblik på at opfylde alle børnenes behov — erkendelsesmæssige, sociale, følelsesmæssige, psykologiske og fysiske — på en helhedsorienteret måde samt at sikre et tæt samarbejde mellem hjemmet og førskolepædagogikken og en problemfri overgang mellem de forskellige uddannelsesniveauer,
 4. at støtte professionaliseringen af førskolepædagogikpersonalet med vægt på udvikling af dets kompetencer, kvalifikationer og arbejdsvilkår og øge den anseelse, der forbindes med erhvervet. Desuden: at udvikle politikker, der har til formål at tiltrække, uddanne og fastholde tilstrækkeligt kvalificeret personale inden for førskolepædagogikken og forbedre kønsbalancen,
 5. at fremme udviklingsmæssigt egnede programmer og læseplaner, som virker fremmende for tilegnelsen af både erkendelsesmæssige og ikke-erkendelsesmæssige færdigheder, og samtidig anerkende betydningen af leg, som også er afgørende for indlæringen i de første år,
 6. at støtte forældrene i rollen som deres børns vigtigste lærere i de første år og tilskynde førskolepædagogiktjenester til at arbejde tæt sammen med forældre, familier og samfundsgrupper for at øge bevidstheden om de muligheder, som førskolepædagogikken tilbyder, og om betydningen af indlæring fra en tidlig alder,
 7. at fremme kvalitetssikring med deltagelse af alle nøgleinteressenter, herunder familier,

⁽¹⁾ Se bilag I til konklusionerne (EUT C 119 af 28.5.2009, s. 7): *Inden 2020 bør mindst 95 % af børn mellem fire år og alderen for obligatorisk skolestart deltage i førskoleundervisning.*
I 2008 deltog gennemsnitligt 92,3 % i Europa i førskoleundervisning.

8. at fremme europæisk forskning og indsamling af oplysninger om førskolepædagogik, hvor det er relevant i samarbejde med internationale organisationer, for at styrke videngrundlaget for politikudformning og udarbejdelse af programmer inden for førskolepædagogik;

HENSTILLER I OVERENSSTEMMELSE HERMED TIL MEDLEMSSTATERNE:

1. at analysere og evaluere de nuværende førskolepædagogik-tjenester på lokalt, regionalt og nationalt plan for så vidt angår tilgængelighed, økonomisk overkommelighed og kvalitet som beskrevet i disse konklusioner,
2. at sikre, at der indføres foranstaltninger med sigte på at give lige muligheder for adgang til førskolepædagogik og på at styrke dens kvalitet,
3. at investere effektivt i førskolepædagogik som en langsigtet vækstfremmende foranstaltning;

OPFORDRER KOMMISSIONEN TIL:

1. at støtte medlemsstaterne i at fastlægge og udveksle gode politikker og god praksis gennem den åbne koordinationsmetode,
2. at udvide videngrundlaget inden for førskolepædagogik ved at bygge på og supplere international forskning med EU-

forskning og gøre resultaterne af sådan forskning lettere tilgængelige,

3. inden for »ET 2020«-strategirammen at overvåge og aflægge rapport om de fremskridt, der gøres hen imod »ET 2020«-benchmarkmålet for deltagelse i førskoleundervisning, og hen imod at nå de mål, der fastsættes i disse konklusioner med hensyn til bredere adgang og bedre kvalitet;

OG HENSTILLER TIL MEDLEMSSTATERNE MED STØTTE FRA KOMMISSIONEN:

1. at indlede et politisk samarbejde gennem den åbne koordinationsmetode med de relevante sektorer (f.eks. uddannelse, kultur, sociale anliggender, beskæftigelse, sundhed og retsvæsenet), som inddrager alle de relevante interessenter, med henblik på at udarbejde referencereds-kaber på europæisk plan, der skal støtte politikudviklingen inden for førskolepædagogik på det relevante lokale, regionale og nationale plan,
2. med forbehold af forhandlingerne om den fremtidige finansielle ramme at gøre effektiv brug af alle relevante EU-instrumenter inden for livslang læring og forskning samt af de europæiske strukturfonde i overensstemmelse med målene i *Europa 2020*-strategien med henblik på at fremme ovennævnte mål.